

Planter

Skadedyr i vinterraps under blomstring

Under blomstringen kan der være behov for at bekæmpe skulpesnudebiller og skulpegalmyg. Det er nødvendigt at banke skuddene ned i en bakke el.lign. for at fastlægge angrebsstyrken af skulpesnudebiller sikkert nok.

Viden om Opdateret 18. marts 2024

Under blomstring skal der tages stilling til behovet for at bekæmpe skulpesnudebiller og skulpegalmyg. Se billeder nedenfor.

Skulpesnudebiller søger ind i vinterraps fra begyndende blomstring

Skulpesnudebillerne søger ind i vinterrapsmarkerne fra begyndende blomstring og anbefales bekæmpet under hele blomstringen ved 1-2 skulpesnudebille pr. plante. Landsforsøg i 2021 har vist, at den mest sikre metode at vurdere angrebsgraden af skulpesnudebiller på, er ved at banke skuddene ned i en bakke el.lign. En visuel bedømmelse uden brug af en bakke var meget usikker

Hver larve æder 3-5 frø. Ofte optræder der kun 1 larve pr. skulpe. Angreb får skulperne til at nå modne og blive angrebet af sekundære svampe. Skulpesnudebillerne skader også ved at skabe indfaldsveje for skulpegalmyg, der dog ved egen hjælp kan lægge æg i skulper under ca. 2 cm.

Angreb af skulpegalmyg værst i randen af marken

Der findes ingen hjælpemidler til at fastlægge behovet for bekæmpelse af skulpegalmyg, og det er et stort problem. Erfaringerne med gule limplader har ikke været positive. Galmyggene er kun 1-2 mm og kan ikke med det blotte øje skelnes fra andre insekter i marken.

Der er en vis sammenhæng mellem angreb året før i nabomarker med vinterraps og angreb i indeværende års rapsmark, fordi skulpegalmyggene overvintrer i sidste års rapsmark, og fordi skulpegalmyg er dårlige flyvere og har en kort levetid. Angreb er derfor også altid værst i randen af marken i de yderste 3-4 meter. Se tabel 1. Marker med gode læforhold bliver ofte også mere angrebet.

Tabel 1. Angreb af skulpegalmyg i vinterraps i forskellig afstand til markkanten.

År	Antal marker	Procent angrebne skulper	
		I markkant	25 meter inde
2015	21	23 (0-74)	8 (0-43)
2016	41	40 (5-90)	28 (1-80)

Kilde: Jordbruksverket, Sverige.

Forventet flyvetidspunkt for skulpegalmyg under blomstring kan følges via en temperaturmodel på [Følg aktuelle risikovurdering for skulpegalmyg i vinterraps](#). Opsummeringen af graddage starter 1. april. Modellen kan fastlægge tidspunktet for forekomst af skulpegalmyg, men siger desværre ikke noget om angrebsstyrken. Evt. bekæmpelse er aktuel, når antallet af graddage når op i det gule område.

Ved angreb af skulpegalmyg optræder der altid mange larver pr. skulpe, og skulperne springer op ved angreb. Skulpegalmyg er derfor mere tabsvoldende end skulpesnudebiller, fordi alle frø i skulpen tabes ved angreb.

Bekæmpelse af skulpegalmyg kan være aktuel, hvis man har erfaring for mere udbredte angreb i vinterraps på ejendommen (mange gule og visne opspringende skulper). Her foretages en bekæmpelse i hele marken ved begyndende flyvning af skulpegalmyg. I andre marker kan evt. foretages en randbehandling.

Hver generation af skulpegalmyg optræder i en periode på omkring 3-4 uger. Er første generation skulpegalmyg bekæmpet tilfredsstillende, er der ikke behov for bekæmpelse af anden generation ca. 4 uger senere.

Anbefalede midler og doser

Ved kraftige angreb af skulpesnudebiller og/eller skulpegalmyg kan der være behov for 2-3 behandlinger, fordi virkningstiden af en behandling kun er omkring 5-6 dage. Under blomstring kommer der nemlig løbende nye skulper frem, som hurtigt står ubeskyttet ved sprøjtning med kontaktmidler. De seneste år har der været relativ svage angreb.

I tabel 2 ses en oversigt over anbefalede midler og doser.

Kaiso Sorbie indeholder dobbelt så meget aktivstof som Lamdex, og dosis er derfor den halve af Lamdex. Vær opmærksom på antallet af tilladte behandlinger. Husk at medregne brugen af midlerne mod rapsjordlopper i efteråret.

Mavrik er også godkendt mod skulpesnudebiller og skulpegalmyg, men effekten mod skulpegalmyg har i tyske forsøg været mindre god, og midlet er derfor ikke medtaget under løsningsforslag. Ønskes Mavrik alligevel anvendt (uden bimærke) anbefales 0,2 l/ha. Mavrik må anvendes 2 gange pr. vækstsæson.

For at forsinke resistensudviklingen hos skulpesnudebiller mod pyrethroider er det vigtigt kun at bekæmpe ved behov. I Slesvig Holsten er resistens hos skulpesnudebiller mod pyrethroider (incl. Mavrik) meget udbredt, og bekæmpelse er i mange tilfælde ikke mulig. I Danmark er der også begyndende resistensudvikling. Der er ikke udsigt til, at der bliver godkendt nye skadedyrsmidler i de nærmeste år.

Din Mark Lige Nu: Vinterraps - forårets opgaver

mar. 2023 · Plante-podcast fra SEGES Innovation

Gem på Spotify

30:52

Table 2. Doser for anbefalede midler mod skulpesnudebiller og -galmyg i raps.

	Lamdex	Kaiso Sorbie
Normal dosis skulpesnudebiller og skulpegalmyg	0,3	0,15
Anbefalet dosis	0,2	0,1
Max. antal behandlinger pr. vækstsæson i raps	3	1
Må udsprøjtes hele døgnet	nej	nej
Pris, kr. pr. normaldosering (inkl. afgift, ekskl. moms)	155	167

Hensyn til bier

Kaiso Sorbie og Lamdex har bimærke og må over blomstrende planter kun udbringes uden for biernes flyvetid, dvs. i perioden ca. kl. 21-03 (sommertid) - tjek altid marken for bier, før en bekæmpelse foretages. Mavrik er uden bimærke og må over blomstrende planter udbringes hele døgnet.

Hensyn til nyttedyr

Under blomstring er der mange snyltehvepse i rapsen. Se foto nedenfor. Snyltehvepse parasiterer i stort omfang skadedyrenes larver, og mængden af snyltehvepse har derfor betydning for angrebsstyrken af skadedyr året efter. For skulpesnudebiller dør nogle af larverne allerede i indeværende år. Bekæmp derfor kun skadedyr, når de vejledende bekæmpelsestærskler overskrides.

Glimmerbøsser

Ved begyndende blomstring er bekæmpelse af glimmerbøsser oftest ikke længere aktuel.

Billede 1. Skulpesnudebille i rapsblomst på den nyudviklede skulpe. Hvis der sprøjtes på knoppen, vil skulpen være ubehandlet, når blomsten efterfølgende springer ud.

Billede 2. Anskaf en bakke el.lign. hvori du banker rapsens skud, så du får et sikkert billede af angrebsgraden.

Billede 3. Angreb efter skulpesnudebillens larve. Der er trængt vand ind gennem larvens udgangshul (kan skimtes i baggrunden), som har medført nødmodne skulper og sekundære angreb af svampe. Der optræder ved angreb oftest kun 1 larve pr. skulpe. Larverne er hvide, lemmeløse og har et brunt hoved.

Billede 4. Der optræder ved angreb af skulpesnudebiller oftest kun 1 larve pr. skulpe. Larven er hvid, lemmeløs og har et brunt hoved.

Billede 5. Gule skulper grundet angreb af skulpegalmug. Skulperne springer senere op, hvorved alle frø tabes.

Billede 6. Larver af skulpegalmug i skulpe. Larverne er lemmeløse. Der optræder ved angreb mange larver pr. skulpe. Larverne kan til tider også være orange. Allerede ca. 1 uge efter æglægning ses begyndende gulning af skulpen.

Billede 7. Snyltehvepse i raps. Hvert år ses mange snyltehvepse i rapsmarkerne. Snyltehvepse er nyttedyr, fordi de parasiterer skadedyrenes larver, så der bliver færre skadedyr året efter.

Emneord

Insekticider

Skadedyr

Vinterraps

Publiceret: 16. marts 2020

Opdateret: 18. marts 2024

Vil du vide mere?

Ghita Cordsen Nielsen

Landskonsulent

SEGES Innovation P/S

Støttet af

Planteafgiftsfonden

SEGES Innovation P/S   Tlf.   8740 5000
Agro Food Park 15   Fax.   8740 5010
8200 Aarhus N   Email   info@seges.dk